

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomanta:	Marius Svoboda
Téma práce:	Místní referendum v evropském prostoru
Rozsah práce:	118 s. vlastního textu
Datum odevzdání práce:	27. 8. 2020

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantem zvolené téma lze považovat za originální a nové.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Diplomantem zvolené téma, respektive jeho skutečný rozsah, jsou pro zpracování vysoce náročné. K metodice zpracování práce mám několik výhrad. Domnívám se, že multilaterální „komparace“ v autorem zvoleném rozsahu (14 států kromě ČR), který přesahuje povahu této kvalifikační práce (diplomová práce), a nebyl proto nezbytný, s sebou nutně nese nebezpečí neaktuálnosti, neúplnosti či dokonce nesprávnosti některých závěrů. Nejsm s to posoudit, nakolik se autorovi podařilo tomuto nebezpečí u jednotlivých právních úprav čelit (srov. níže mé připomínky ke zpracování české a polské úpravy).

Skutečná srovnávací práce (komparace) se však nemůže omezit na pouhé srovnání zákonných textů, ale musí zkoumat rovněž jejich společenský kontext (V. Knapp), tj. rovněž jejich odraz v literatuře a správní a soudní praxi. Zde se však autor zabývá výhradně texty právních předpisů. Ačkoliv obdivuji rozsah práce autora s primárními zdroji, pro skutečnou komparaci zpracování primárních zdrojů nestačí. Práce samotná tento nedostatek nepřímo potvrzuje (např. na str. 23 autor uvádí, že „z textu zákona není zřejmé“, avšak dále problém neřeší; obdobně na str. 28 uvádí, že „otázkou zůstává...“, avšak čtenář neví, proč není tato otázka zodpovězena; rovněž není patrné, proč u některých států v tabulkách na str. 117 a násl. nejsou údaje uvedeny). Rozuměl bych argumentu ohledně dostupnosti dalších zdrojů, ale to už je právě otázka přípravy zpracování práce, zvolených metod a určení počtu zkoumaných států. Autor rovněž nevysvětlil, proč si pro zpracování vybral právě ty státy, které si vybral (obdobně to platí v případě subjektů federativních států).

Kromě toho má-li se jednat o komparativní práci nabízející „přehledné srovnání právní úpravy“ (s. 6), nemůže se autor omezit, jak se ke škodě věci stalo, na pouhou deskriptivní (popisnou) metodu zpracování tématu. Srovnávací práce musí být analytická a syntetická zároveň (V. Knapp), zatímco předložená diplomová práce obsahuje souhrn popisu právních úprav zvolených států.

Uvedené nedostatky jsou po mém soudu primárně způsobeny ne zcela zvládnutou metodologickou prací a přípravou zpracování tématu. To se projevuje jak v absolutně stručném úvodu práce, tak v jejím stručném závěru (pro jakoukoliv práci dvě krucióální části). V úvodu předně absentuje formulace výzkumné otázky, či přinejmenším vymezení problému, který má práce za cíl řešit (např. zhodnocení a formulace návrhů *de lege ferenda* ve vztahu k „domácí“ úpravě). V úvodu nejsou představeny ani použité metody. Bylo možné téma zaměřit na několik vybraných otázek, k nimž by směřoval obsah jednotlivých kapitol (např. těch institutů uvedených v kapitole 6). Zpracovat „čtivý text“ mající „za cíl téma přiblížit čtenáři“ (s. 6) je po mém soudu stran cílů diplomové práce málo. Komparace ani statistická metoda zpracování nejsou samoúčelné; jedná se pouze o metody, které mají napomoci dosažení cíle. Ten je však v práci formulován nedostatečně. To se pak projevuje v samotném závěru práce (s ohledem na rozsah práce nepřiměřeně krátkému, jak již výše uvedeno); jsem si však vědom toho, že pokud nejsou řádně vymezeny cíl práce a výzkumné otázky, nelze odpovědi na tyto otázky v závěru práce očekávat.

Uvedené nedostatky se snad snaží odstranit kapitola 6 (srovnání užívaných řešení). Odstraňuje je však pouze zdánlivě, neboť tato je opět pouze koncentrovaným popisem odlišností bez provedení skutečné syntézy, tj. bez zhodnocení, analýzy příčin podobností a odlišností či formulace závěrů. Např. na str. 108 autor hovoří o „kritériích“, které však dříve nejsou ani uvedeny, ani vysvětleny, ani zdůvodněny. Aby se jednalo o skutečnou komparaci, domnívám se, měl být obsah kapitoly 6 podkladem pro zpracování tezí a výzkumných otázek celé práce. Jinými slovy „srovnání užívaných řešení“ měl být základem pro srovnání.

3. Formální a systematické členění práce

Práce má 8 kapitol – Úvod; Pojem místního referenda; Střední Evropa; Jižní Evropa; Západní Evropa; Severní Evropa; Srovnání užívaných řešení; Závěr.

S ohledem na zvolené téma a metodu jeho zpracování má tato systematika jistou logiku. Snad jen není jasné (a ani to z práce nevyplývá), proč ze systematiky vypadla kapitola „Východní Evropa“.

4. Vyjádření k práci

Předložená diplomová práce je snahou o komparativní zpracování institutu místního referenda ve vybraných státech Evropy.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíle práce byly formulovány nedostatečně, resp. uvedený cíl je třeba s ohledem na povahu práce považovat za poměrně málo ambiciózní (srov. výše).
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Automatická kontrola v tomto ohledu neodhalila nedostatky. Z práce je patrný samostatný a svébytný přístup autora.
Logická stavba práce	Jak je uvedeno výše, lze říci, že práce má svou vnitřní logiku.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Obdivuji rozsah práce autora s primárními zahraničními zdroji. Avšak již z výše uvedeného vyplývá, že pro řádné zpracování tématu chybí využití tamější literatury a zachycení správní a soudní praxe. Některé výše naznačené nedostatky práce by autor alespoň částečně odstranil, pokud by alespoň „syntetická“ kapitola 6 byla zpracována za použití poznatků ústavně právní a správně právní (popř. správně vědní či politologické) vědy, tj. pokud by autor za použití jemu dostupné literatury podrobil svá zjištění nějakému hodnocení. Ani tato literatura však použita nebyla.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Předložená diplomová práce má v převažující míře popisnou povahu; zvolené téma analyzuje nepříliš hluboko (k tomu srov. výše).
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Velmi kladně hodnotím používání tabulek a grafů. Není však příliš jasné, proč jsou využívány zejména v kapitole týkající se severských států. Kromě toho, jak je uvedeno výše, statistická metoda nemůže být samoučelná.

Jazyková a stylistická úroveň	K jazykové a stylistické úrovni nemám výraznějších připomínek; počet a charakter nedostatků nepřesahuje míru běžnou u tohoto typu prací. Jazyková korektura před odevzdáním by však práci prospěla.
-------------------------------	---

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Nad rámec výše uvedených obecných připomínek si na tomto místě dovoluji formulovat alespoň několik konkrétních. Hovoří-li autor o „*rozdělení obce na dvě nové*“ (s. 8) nebo „*odtržení její části*“ (s. 30), platná právní úprava (obecní zřízení) hovoří o oddělení části obce. Ačkoliv tak autor činí v případě jiných států, překvapivě se u České republiky vůbec nezmiňuje o institutu krajského referenda, přičemž dokonce hovoří o tom, že je upraveno referendum „*pouze na místní úrovni*“ (s. 8); dále není uvedeno, kdo je „*voličem oprávněným voli do obecního zastupitelstva*“ (s. 11); ačkoliv se svou podstatou jedná o zejména o menšiny *jazykové*, právní úprava je označuje jako menšiny *národnostní* (s. 12).

Poněkud rušivě u popisu jednotlivých vnitrostátních úprav působí komentáře týkající se úpravy v jiných státech; toto mělo být součástí zhodnocení v kapitole 6.

Nesouhlasím se závěry (s. 44 a 45) ohledně právního postavení „*wójta*“ (do češtiny se překládá spíše jako *fojt* z něm. *Vogt*), neboť právě z autorem citovaného čl. 26 polského zákona o obecní samosprávě vyplývá, že jeho postavení se analogické s postavením *purkmistra* (*burmistrz*) a primátora (*prezydent miasta*), tj. také odpovídá českému institutu starosty; záleží pouze na povaze obce.

Spolkový stát Bavorsko s Českou republikou sdílí svou *východní* hranici (s. 71).

Přes uvedené výhrady se domnívám, že práce splňuje požadavky na práce tohoto typu kladené, a předběžně (s výhradou průběhu obhajoby) navrhuji níže uvedený klasifikační stupeň.

Otázka k obhajobě:

Může diplomant na základě svých poznatků uvedených v kapitole 6 diplomové práce (str. 108 a násl.) zhodnotit českou vnitrostátní úpravu místního referenda a formulovat několik návrhů *de lege ferenda* na změnu právní úpravy?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	k obhajobě d o p o r u č u j i
Navržený klasifikační stupeň	dobře

V Praze dne 23. září 2020

JUDr. David Kryška, Ph.D.